

Informacja dotycząca wypłat ekwiwalentu strażakom ochotnikom za udział w działaniu ratowniczym lub szkoleniu pożarniczym

W związku z nieprawdziwymi informacjami, jakie docierają do środowiska ochotniczych straży pożarnych w sprawie wypłaty ekwiwalentu strażakom ochotnikom za udział w działaniach ratowniczych lub szkoleniach pożarniczych organizowanych przez Państwową Straż Pożarną, koniecznym stało się wyjaśnienie niektórych wątpliwości i nieuzasadnionych opinii kwestionujących dobre intencje Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz podejmowane przez kierownictwo resortu działania na rzecz środowiska strażackiego.

Należy przede wszystkim podkreślić, że strażacy ochotnicy, którzy swój wolny czas poświęcają dla innych, niejednokrotnie narażają swoje życie i zdrowie, aby ratować ofiary różnego rodzaju kataklizmów, są i powinni być zawsze traktowani z należytym szacunkiem, a ich rola jest nie do przecenienia, szczególnie dla resortu, którego zadaniem jest troska o bezpieczeństwo obywateli i ochrona kraju przed skutkami klęsk żywiołowych i katastrof.

Ochotnicza Straż Pożarna jest formacją, która spełnia szczególną funkcję na terenach wiejskich, gdzie nie ma wystarczająco gęstej sieci zawodowych jednostek PSP. Mimo że OSP jest stowarzyszeniem składającym się z ochotników, powszechnie wiadomo, że jest to organizacja profesjonalna, dobrze wyposażona i głęboko zaangażowana w wypełnianie przyjętych na siebie zadań, o czym świadczy m.in. fakt, że wiele jednostek OSP funkcjonuje w krajowym systemie ratowniczo – gaśniczym.

Odnosząc się do kluczowego problemu, jakim stała się ostatnio sprawa wypłat ekwiwalentu dla strażaków ochotników, należy zauważyć, że zrozumiałe są reakcje środowisk OSP dotyczące kwestionowania uprawnień do wypłaty tego świadczenia.

Obecne kierownictwo MSWiA nie tworzyło obowiązujących przepisów w zakresie ekwiwalentu. Jest natomiast zobowiązane do ich przestrzegania. Przepisy art. 28 ustawy o ochronie przeciwpożarowej weszły w życie w 1991 roku i od tego czasu stosuje się je, jak się ostatnio okazało, nie do końca prawidłowo. Przez MSWiA nie została podjęta żadna decyzja wstrzymująca wypłatę ekwiwalentu. Wyrażona została jedynie wątpliwość co do podstaw i możliwości prawnych wypłaty tych świadczeń dla niektórych grup strażaków. Próbę wyjaśnienia i interpretacji przepisów MSWiA podjęto w reakcji na stanowisko Regionalnej Izby Obrachunkowej, wątpliwości wyrażane w pismach przedstawicieli samorządu terytorialnego oraz wystąpienia parlamentarzystów. MSWiA, potwierdzając niewłaściwe stosowanie przepisów ustawy, niezgodne z pierwotnymi intencjami ustawodawcy, zmuszone było do obiektywnego zdiagnozowania problemu. **W wyniku tego zostały podjęte natychmiastowe działania w celu stworzenia rzetelnej podstawy prawnej i rozwiania wszelkich wątpliwości dotyczących tego zagadnienia.**

Interpretacja przepisów dokonana przez Departament Prawny MSWiA opiera się na stanowisku, że obecnie istniejące zapisy odnoszące się do ekwiwalentu pieniężnego wymienionego w art. 28 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 roku o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1229, z późn. zm.) są uprawnieniem przysługującym jedynie osobom zatrudnionym, które za czas udziału w działaniu ratowniczym lub szkoleniu pożarniczym podczas godzin pracy nie uzyskały wynagrodzenia.

Konsekwencją tego jest fakt, że świadczenie to nie przysługuje członkowi ochotniczej straży pożarnej za czas nieobecności w pracy, za który zachował wynagrodzenie.

Powyższy wywód jest interpretacją istniejących przepisów prawnych, ale nie powinien być traktowany jako impuls do nagłego wstrzymania czy odebrania ekwiwalentu strażakom ochotnikom.

Opinia MSWiA nie stanowi wykładni wiążącej dla samorządów gminnych. To do ich oceny należy, którym strażakom ochotnikom wypłacony zostanie ekwiwalent. Na podstawie stanowiska małopolskiej Regionalnej Izby Obrachunkowej, która uważa, że ekwiwalent stanowi świadczenie wypłacane jedynie w formie rekompensaty utraconego przez członka OSP wynagrodzenia, można przypuścić, że podobne stanowisko, zbieżne z interpretacją MSWiA, będzie się pojawiać w wielu gminach na terenie kraju.

Problem powyższy może zostać szybko rozwiązany dzięki reakcji Klubu Parlamentarnego Prawo i Sprawiedliwość, który przy pełnym poparciu MSWiA zainicjował i bezzwłocznie wprowadził na ścieżkę legislacyjną projekt zmiany art. 28 ust 1 i 2 ustawy o ochronie przeciwpożarowej. Jego przyjęcie umożliwi jednoznaczną i czytelną wykładnię prawa, korzystną dla strażaków ochotników, z zachowaniem autonomii samorządu lokalnego.

Stanowisko resortu w tej sprawie zostało przedstawione przeze mnie podczas 44. posiedzenia Sejmu w dniu 28 czerwca 2007 roku oraz w czasie wspólnej z Klubem Parlamentarnym PiS konferencji prasowej. MSWiA poparło poprawkę zgłoszoną przez Prawo i Sprawiedliwość uznając, że wychodzi ona naprzeciw oczekiwaniom środowisk strażackich (druk nr 1953).

Przedstawiciele resortu współuczestniczyli w pracach nad odpowiednim sformułowaniem zgłoszonej przez posłów Klubu Parlamentarnego PiS poprawki do ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 roku o ochronie przeciwpożarowej.

Tekst poprawki zgłoszonej przez Klub Parlamentarny PiS w pełnym brzmieniu stanowi, że:

„W ustawie z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. 2002r. Nr 147 Poz. 1229) w art. 28 ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Rada gminy może, w drodze uchwały, przyznać zryczałtowany ekwiwalent każdemu członkowi ochotniczej straży pożarnej za uczestniczenie w działaniu ratowniczym lub szkoleniu pożarniczym organizowanym przez Państwową Straż Pożarną, z zastrzeżeniem ust 3. Wysokość ekwiwalentu ustala rada gminy.

2. Ekwiwalent, o którym mowa w ust. 1, jest wypłacany z budżetu gminy i może być ustalony do wysokości 1/175 przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego, przed dniem naliczenia ryczałtu, przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353, z późn. zm.), za każdą godzinę udziału w działaniu ratowniczym lub szkoleniu pożarniczym.”

Zaproponowane zmiany nadają radom gmin kompetencje do przyznawania ekwiwalentu na rzecz członków OSP oraz określania wysokości tego ekwiwalentu. Obecnie rada gminy nie jest uprawniona do podejmowania uchwał ustalających wysokość ekwiwalentu, na co wskazywał Naczelny Sąd Administracyjny (Wyrok NSA z dnia 13.07.2006 r., I OSK 614/06).

Ponadto posłowie zaproponowali zapis, który jednoznacznie wskazuje krąg osób uprawnionych do otrzymywania ekwiwalentu, a tym samym umożliwia radzie gminy przyznawanie zryczałtowanego ekwiwalentu **każdemu członkowi ochotniczej straży pożarnej**, a więc również rolnikom, osobom prowadzącym własną działalność gospodarczą, bezrobotnym, z jedynym zastrzeżeniem odnoszącym się do osób, które zachowały wynagrodzenie za czas, w którym brały one udział w działaniach ratowniczych lub szkoleniach pożarniczych.

Rozstrzygnięta została zatem wyraźnie kwestia wypłat członkom ochotniczych straży pożarnych ekwiwalentu pieniężnego za udział w działaniach ratowniczych. **Strażacy ochotnicy będą otrzymywać świadczenia pieniężne za udział w działaniach ratowniczych**

lub szkoleniach pożarniczych na podstawie precyzyjnych i nie budzących wątpliwości przepisów prawnych.

Wyrażam nadzieję, że poprawka do ustawy opracowana przez Klub Parlamentarny Prawo i Sprawiedliwość we współpracy z MSWiA zostanie przyjęta przez Sejm w trybie pilnym. MSWiA w pełni popiera przygotowane zmiany. Jestem przekonany, że znajdą one poparcie w oficjalnym stanowisku rządu.

Pozostaje mieć nadzieję, że starania MSWiA, mające na celu uporządkowanie prawa dla dobra strażaków ochotników biorących udział w akcjach ratowniczych i szkoleniach PSP, a przez to również dla dobra społeczeństwa, zostaną pozytywnie odczytane i przyjęte.

Pragnę zwrócić się z prośbą do wszystkich Druhen i Druhów, aby zechcieli przeanalizować w sposób wnikliwy wyjaśnienia zawarte w niniejszym piśmie i obiektywnie ocenić zaistniałą sytuację. Bardzo proszę również, aby tak szybko jak rozeszły się nieprawdziwe informacje dotyczące działań resortu, przekazane zostały informacje prawdziwe i rzetelne, świadczące o działaniach rządu na rzecz bezpieczeństwa obywateli i trosce o tych, którzy we współpracy z innymi służbami nad tym bezpieczeństwem czuwają.

SEKRETARZ STANU
w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych
i Administracji

Jarostaw ZIELIŃSKI

ZASTĘPCA DYREKTORA
DEPARTAMENTU ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO
I SPRAW OJKOWYCH MSWiA

Stanisław GÓRSKI

1402.08.12